

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

III. De quasi Contractibus, & Innominatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

qui possunt alienare, & habent liberam suorum bonorum administrationem.

28. Mutatur res, v. gr. exuritur domus: quidnam remanet suo pignoris, aut hypotheca? Id quod remanet eius rei, v. gr. solum.

29. Indica pignoris, aut hypotheca substantialia. 1. Ut aliqua precedat obligatio. 2. Ut adsit res certa. 3. Ut creditor in sortem computet fructus. 4. Ut teneatur de dolo, culpa lata, & legi. 5. Ut pignus pro vno datum, pro alio debito retineri possit. Solent ne pacta aliqua apponi? Solent planè. Primum est, ut omne pactum turpe prohibeatur, quale (inter alia) legis commissoriae, ut si suo tempore non fiat solutio, pignus cadat in ius & dominium creditoris. Secundum ut creditor propria autoritate possit pignus occupare pro debito non soluto, idque tanquam iusto pretio emptum sumere licitum est. Tertium denique, ne liceat debitori pignus vendere, omnino pactum illicitum est.

hoc
no

CAPVT III.

De quasi contractibus, & nonnullis contractibus innominatis.

30. Quid est mandatum? Gratuita susceptio aliquid exequendi, quod alius formaliter, aut virtualiter iungit. Transit in locationem, si merces pro eo sumatur; non autem, si tantum sit spes remunerationis habendae, imò etiam cum promissione remunerationis non tollitur ratio mandati. Est contractus innominatus, & quasi contractus.

§. I.
Manda-
tum.

31. Quotnam sunt mandati genera? Multa planè. Porro de re illicita inualidum est, & damna ex iniquo mandato restituenda. Mandans percuti quem, non occidi, si sequatur occisio, non punitur poena ordinaria homicidij, sed mitiori.

32. Indica mandati substantialia. Adesse debet consensus utriusque, praecessio obligationis alicuius, de re bona debet esse, & mandans in eo dando certam formam praescribere.

33. Obligationes exorime mandati. Qui mandatum recipiunt, tenentur regulariter de dolo, & culpa lata. De casu fortuito, qui poterat praevideri, & cogitari, tenetur qui mandat, non de alio. Obligatio praecipua mandatarij est servare fines mandati: si excedat, non est ratum quod egerit.

Ff 4

34. Quid

§. 2.
Negotia
gesta.

34. *Quidnam negotia gesta?* Negotia gesta dicuntur, cum absque mandato formaliter, aut virtute negotium alterius vtiliter geritur. Is qui hæc agit, negotiorum gestor nuncupatur. Geritur autem alterius negotium quatuor modis. Cura & officio, re ipsa, rarihabitione, & ipso negotio gesto.

35. *Quenam obligatio negotium gerentis?* Obligatur ad reddendam rationem eorum, quæ gessit, & ad soluendum si aliquid peruenit ad ipsum ex negotio gesto.

36. *Quenam autem obligatio eius, pro quo negotium geritur?* Obligatur ad soluendas expensas in ipsius bonum factas.

37. *Relinquens negotium imperfectum ad quid tenetur?* Tenetur de damno ea de causa subsecuto.

38. *Quanam expensæ soluendæ à mandante?* Quæ ante admonitionem, ne ipsius negotium gereretur, factæ essent in vtilitatem eius; si monitio non præcedat, ad omnes tenebitur, modò maiores non sint, quam rei vtilitas postulet.

39. *Quid si negotium gessi animo gratuito?* Non potes expensas petere; secus si animo petendi compensationem. *In dubio?* Iudicandum ex circumstantiis. Est quasi contractus.

§. 3.
Tutela,
& Cura.

40. *Quid Tutela & Cura?* Numeratur inter quasi contractus. Tutor quidem is est, qui pupillum vel pupillam morte patris, vel emancipatione sui iuris factum vel factam tuetur.

41. *Quotuplex Tutela?* Triplex, Testamentaria, Legitima, & Dativa. *Quinam Tutores esse possunt?* Quilibet nisi propria animi vel corporis imbecillitate à tutela impediatur, v. gr. furiosus, morbo perpetuo laborans, & mulier, nisi speciali beneficio iudicis ex iure communi; sed iure Authenticorum potest cum quibusdam conditionibus.

42. *Clericus necoqi potest ad tutelam?* Minimè, nisi sit personæ miserabilis. *Ad quamam Tutor tenetur?* Ad tria, Vt pupillum seruet intactum à crimine. Vt res eius præseruet ab iniuria. Vt pecuniam eius, vel mobilia conuertat in prædia, & census, ex quibus fructus percipiat. Inventarium facere etiam tenetur, quamprimum poterit, coram publicis personis; debet autem fieri id omnium rerum corporalium, & instrumentorum.

§. 4.
Stipulatio.

43. *Quidnam stipulatio?* Est contractus, qui verbis perficitur, præcedente interrogatione vnius, qua ab altero petit, an promittat; & subsecuta responsione, ac sponsione alterius, qua promittat id se facturum.

44. *Si diuer' idioma interrogatio fiat, & responsio?* Valida stipulatio est, modò se inuicem intelligant.

45. *Respon*

45. *Responsio ne potest differri?* Continuò subsequi debet stipulationem.

46. *Quidnam de stipulatione scitu dignum obseruasti?* Affirmatim primò non posse quempiam alteri pro altero stipulari, nisi sit eius seruus, aut filius. Secundò non valere stipulationem, aut legatum factum in genere, de aliqua re, nulla demonstrata. Tertio obligationem stipulatam sine conditione, neque ad certum diem, deberi die presenti: sed non posse peti illo die, quo stipulata est. Quarto denique stipulationem transire ad hæredes, quando per alium impleri potest.

47. *Acceptilatio quid?* Contractus est, quo interrogante debitore creditorem suum, acceptum ne, seu solum habear debitum, aut velit illud remittere, creditor respondet, acceptum habeo, seu remitto. Est contractus, qui verbis perficitur. Porro obligatio ciuilis per eam extinguitur, ac si quod debebatur ex stipulatione, solum esset. Vnde in iure vim habet solutionis, & pacti de non petendo, tollitque actionem realem, personalem, & mixtam.

§. 5.
Acceptilatio.

48. *Quid est compromissum?* Contractus quidam, quo aliqui mutuo consensu in sententiam arbitri, seu arbitratoris reiciunt controuersiam aliquam dirimendam, spondentes illi se parituros. Onerosus contractus est, & innominatus, & solo consensu perficitur. Antequam fiat, liberum est, ut fiat, vel non ex parte compromittentium: & ex parte arbitratorum, antequam acceptent arbitrium.

§. 6.
Compromissum.

49. *Quinam index Arbitræ strictè?* Is est, quem partes ex conuentione sibi eligunt, ut eius definitioni acquiescant.

50. *Quidnam transactio?* Transactio est de re dubia, lite aut controuersia iam mota, pactio non gratuita. Præter rei dubietatem requiritur, ut non sit circa rem, de qua iam lata sententia sit, quæque in rem transferit iudicatam.

§. 7.
Transactio.

51. *Quid compositio?* Pactio est de aliqua re, vel circa quam nulla controuersia sit, vel circa quam sit, aut esse possit. Innominatus contractus est, & reducitur ad locationem.

§. 8.
Compositio.

52. *Quid Nouatio, Delegatio, Compensatio?* Nouatio quidem est prioris debiti, seu obligationis in aliam transfusio, ita ut prior perimatur. Delegatio, cum sua vice, dat alium creditorem creditori, vel cui iusserit creditor. Compensatio est debiti utrimque, & crediti inter se contributio. Reconuentio autem est, cum vno creditore conueniente creditorem in iudicio, pro eo, quod ei debet, alter illum reconuenit, ut sibi soluat, quod debet.

§. 9.
Nouatio,
Delegatio,
Compensatio.

53. *Exprime quædam in casibus habeat locum exceptio compensationis, & quædam in casibus non habeat. Habet locum. 1. Quando id, quod actor debet reo conuento, est debitum naturale, & non ciuile; tunc actor id tenetur compensare cum debito ciuili naturali, quod exigit. 2. Contra executionem sententiæ transeuntis in rem iudicatam, videlicet, compensationis exceptio. 3. Quando vtrunque debetur aliquid consistens in numero, pondere, & mensura, modò res functionem suscipiant, id est, pro se inuicem substitui possint. 4. Locum etiam habet inter socios in contractu Societatis. 5. Fideiussor soluens pro alio, eo ipso compensat, si quid illi debeat. Porò non habet locum. 1. Si quid debeatur fisco, vel Principi, vel communitati ad reparationem murorum, fontium, pontium, &c. 2. Cùm quis condemnatur, vt aliquid debeat alicui ob vim illatam, furtum, aut maleficium, non valet compensatio, nisi debitum esset ex simili maleficio. 3. In deposito. 4. Quando alimenta debentur. 5. Quando duo debita concurrunt, & vtrunque contra compensationem priuilegiatum est; verura in hoc casu contrarium verius est.*

valet

TRACTA